

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
1. Loomel valimistel ja võimu teostamisel sarnasemad võimalused erakondadele, valimisliitudele ja üksikkandidaatidele. Ühe meetmena kaotame kaitsjoni või muudame põhjalikult selle põhimõtteid.	Riigi juhtimine ja haldus	K	Eeldusel, et kaitsjoniid kaotatakse. Mõju hindamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi valimistel 2018 - tulu kaitsjonite laekumise keskmiselt (2004-2014) ja 2019. a - riigikogu 2015 valimistel keskmine kaitsjonitulu erinevaid valimistulemuste stsenaariumite korral 132770.-		Vajalik riigikogu valimise seaduse muudatus.	0,00	0,00	-0,05	-0,13	
2. Alandame üldvalimistel valimiskünnist. See ei tohi olla kõrgem kui Euroopa Nõukogu soovitatud 3 protsenti.	Riigi juhtimine ja haldus	K	Eeldus, et tegemist on õigusaktide muutmisega. Täiendavaid kulusid ei kaasne.		Vajalik riigikogu valimise seaduse muudatus.					
3. Kehtestame Riigikogu valimistel avatud üleriigilised nimekirjad, mille alusel pääsevad Riigikokku enim isikule antud häälil saanud kandidaadid	Riigi juhtimine ja haldus	K	Eeldus, et tegemist on õigusaktide muutmisega. Täiendavaid kulusid ei kaasne.		Vajalik riigikogu valimise seaduse muudatus.					
4. Teeme ettepaneku moodustada eraldi välis-Eesti valimisringkond. See aitab ülemisest Eesti kogukonda paremini koos hoida, siduda seda Eestiga ning mõista võõrsile asunute probleeme.	Riigi juhtimine ja haldus	K	Eeldus, et tegemist on õigusaktide muutmisega. Täiendavaid kulusid ei kaasne.		Vajalik riigikogu valimise seaduse muudatus.					
5. Lõpetame erakondade riigieelarvelise ülerahastamise. Vähendame otsetoetusi vähemalt poole võrra, jagame raha õiglasemalt, sh edukamatele parlamendivälisele erakondadele ja kohalikul tasandil edukatele valimisliitudele. Seame piirangud kampaaniakulutustele ja reklaamile.	Riigi juhtimine ja haldus	K	Erakondadele eraldise vähendamine 50%		Vajalik riigikogu valimise seaduse muudatus.	-2,70	-2,70	-2,70	-2,70	
2. Väldime ametnikkonna politiseerimist. Selleks tuleb kantsleri ametikoht taas muuta mittepoliitiliseks ja takistada ministrite sekkumist administratiivtasandi juhtimisse, eriti ressursside jagamisel poliitilise mõjuvõimu kinnistamiseks.	Riigi juhtimine ja haldus	K	Kulusid ei kaasne.							
2. Korraldame tulubaasi ja maksude jaotamise ümber nii, et kohalik omavalitsus muutub sisulisest keskvalitsuse allasutusest tõeliseks valitsuseks oma otsustus- ja finantsõigustega.	Riigi juhtimine ja haldus	K								

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
3. Lõpetame omavalitsuste ametikohtade politiseerimise. Soosime mudelit, kus poliitilise omavalitsusjuhi asemel võib rahva soovi korral võtta tööle valla- või linnadirektori.	Riigi juhtimine ja haldus	K	Täiendavat kulu ei kaasne		Õigusaktide muudatused.	0,00	0,00	0,00	0,00	
Väikesed esmatasandi volikogud valitakse külade põhiselt majoritaarselt. Ideaalis valib iga küla volikogusse oma esindaja. Asustuse ebaühtluse korral valitakse üks esindaja mitme väikeküla peale või mitu esindajat suuremast asulast. See viib omavalitsusse külade tegelikud liidrid ja vähendab erakondade mõju nii valimistel kui valimisjärgses poliitilises protsessis. Volikogu roll esmatasandil suureneb, suurem osa halduslikke rolle viiakse teisele omavalitsustasandile.	Riigi juhtimine ja haldus	K	Täiendavat kulu ei kaasne		Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadus vajab muutmist.	0,00	0,00	0,00	0,00	
Eesti on sõltumatu vabariik, mis arendab häid suhteid naabrite ja kõigi teiste riikidega. Eesti välis- ja kaitsepoliitika on tihedalt seotud Euroopa Liidu ja NATO poliitikaga. Samas ei järgi me nende seisukohti pimesi, vaid kujundame neid aktiivselt kaasa rääkides ja vajadusel ka oma eriarvamusele kindlaks jäädes.	Välispoliitika	K	Sarnase poliitika jätkamine. Kulused ei kaasne.	Jah. Seda juba tehakse.						
Tervitame Euroopa püüdlust suurema lõimituse poole ja oleme valmis täitma oma kohustusi seoses NATO-ga. Eesti geopoliitiline asend lihtsalt ei võimalda sõltumatust sõjalistest ja poliitilistest liitudest.	Välispoliitika	K	Sarnase poliitika jätkamine. Kulused ei kaasne.	Jah. Seda juba tehakse.						
Peame olema esindatud globaalsetes mõjukeskustes (New York, Washington, London, Pariis, Berliin, Tokyo, Peking, Moskva) ning loomulikult naaberriikides. Me peame olema esindatud ka laieneva poliitilis-majandusliku mõjuga riikides nagu India ja Brasiilia. Samas on mõistlik vähendada diplomaatilist esindatust Euroopa Liidu liikmesriikides.	Välispoliitika	K	Sarnase poliitika jätkamine. Kulused ei kaasne.	Jah. Seda juba tehakse. Välisesinduste võrku samuti on optimeeritud.						
Eesti peab oluliseks inimõiguste kaitsmist ning enesemääramise ja demokraatia teele asunud rahvaste ja riikide abistamist teabe ja kogemustega.	Välispoliitika	K	Sarnase poliitika jätkamine. Kulused ei kaasne.	Jah. Seda juba tehakse. Arengukoostöö on toimiv.						

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
2. Seame Eesti välisesinduste ja riikliku majanduspoliitika üheks peamiseks ülesandeks aidata elujõulistel ettevõtetel leida turge ning aidata kaasa Eesti kaubamärkide kinnistamisele.	Majandus	K2		Toetatakse EL 2014+ vahenditest "Ekspordi arendamise tegevused", eelarve 19,5 mln EUR. Ekspordi arendamise tegevused on toodud Ettevõtluse kasvustrateegia rakendusplaanis ja ekspordi ning välisinvesteeringute tegevuskavas "Made in Estonia 3.0".						
3. Jätkame kaasaegseid tööstusparke ja -tsoone ning nii kodu- kui välismaiseid investoreid soosivat poliitikat.	Majandus	K2		Toetatakse EL 2014+ meetmest "Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine", eelarve 180 mln EUR.						
4. Lõpetame EAS-i otsetoetused, mis on pigem ettevõtlikkust pärssinud kui arendanud. Seda asendaksid otseinvesteeringud uuenduslikesse teadusmahukatesse tehnoloogiatesse ja tootearendusse ning ekspordivõimekuse tõstmisse.	Majandus	K1		Vahendite ümberjagamine ei too kaasa kulu	Eeldab Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020 ja toetuse andmise tingimuste muutmist.					
1. Tõstame tulumaksuvaba miinimumi vähemalt kahekordseks, kaugema eesmärgiga siduda see mediaanpalgaga kui riigi reaalsel majanduslikku seisundit adekvaatselt väljendava näitajaga. Nii väldime ka pidevat ümberarvutamist.	Majandus	K	RM prognoos suvi14, MVT 2017 200€ kuus, 2018 250€, 2019 300€		Eeldab seadus(t)e muutmist.	0,00	-78,00	-177,00	-277,00	Kerge inflatsiooniline mõju. Madalapalgaliste maksukoormuse märgatav vähendamine ilmselt aitab oluliselt luua uusi töökohti ka madala lisandväärtusega valdkondades. Positiivne mõju madalapalgaliste toimetulekule ning tulujaotuse paranemisele.
3. Seome tulumaksuvaba miinimumi laste arvuga tulumaksu deklaratsioonil esitatava pere ühisdeklaratsiooni abil, suurendades vastavat tagasimakset vähemalt kaks korda iga lapse kohta.	Majandus	K			Eeldab seadus(t)e muutmist					

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
5. Kaotame pensioniealiste maksupoliitilised piirangud tööle asumisel.	Majandus	K				-52	-56	-61	-71	
Kaotame erisoodustusmaksu suuremal osal juhtudest, mil seda täna rakendatakse. Erisoodustusmaksud kehtivad praegu kuludele, mida ei saa pidada varjatud palgalisaks, vaid mis ongi tegelik ettevõtlusega seotud kulu: töötajate tervisekulud, haridus- ja koolituskulud, esinduskulud jne. Seega on need täna topeltmaksustatud.	Majandus	K	RM prognoos suvi14. Näitena tervise erisoodustusest välja arvamise kulu.			-17,00	-17,00	-17,00	-17,00	
a) toidukaupadele ja toitlustusteenusele,	Majandus	K	Aluseks Statistikaameti andmed.		Eeldab seadus(t)e muutmist	-111,22	-114,89	-118,92	-123,08	Inflatsiooni vähendav mõju.
b) väikelaste kasvatamiseks vajalikele vältimatutele kaupadele.	Majandus	K			Eeldab seadus(t)e muutmist					Kerge inflatsiooni vähendav mõju.
1. Alandame kultuuri tarbimisega seotud käibemaksu toodetelt ja teenustelt nagu raamatud, heli- ja videosalvestised, kontserdid, näitused ja muuseumid.	Majandus	K	Aluseks kultuuriteenuste maksubaas aastast 2013, mida on ekstrapoleeritud eratarbimise reaalkasvuga	Raamatud ja perioodika on täna maksustatud 9% KM määraga	Eeldab seadus(t)e muutmist	-2,00	-2,00	-2,00	-2,00	
Peame vajalikuks kodumaise toidu pakkumist laste- ja haridusasutustes.	Majandus	K		Rakendatud on koolipiima ja koolipuuvilja toetused	Jätkev tegevus	0,00	0,00	0,00	0,00	
Majanduse peatükis pakume ühe meetmena toiduainete käibemaksu alandamist.	Majandus	K			Eeldab seadus(t)e muutmist.					
Lisaks toimivale infrastruktuurile ja tugevale omavalitsusele peame vajalikuks soodustada ja toetada maaettevõtluse mitmekesistamist.	Majandus	K2		MAK 2014-2020 meede "Maaettevõtluse mitmekesistamise toetamine"-perioodi maht 57 mln eurot		0,00	0,00	0,00	0,00	
Toetame ÜPP pikaajaliste suundumustena põllumajandustoetuste tasemete ühtlustamist ja nende järk-järgulist vähendamist ning hindade reguleerimise ja tootmiskvootide täielikku kaotamist. Taotleme ÜPP toetusõigustepõhisele toetussüsteemile ülemineku peatamist ja hektaripõhiste otsetoetuste süsteemi rakendamise võimaldamist ka pärast 2018. ja 2020. aastat.	Maaelu programm 2015	K		Piimakvoot lõpeb 31.03. 2015.	Eeldab õigusaktide muutmist	0,00	0,00	0,00	0,00	

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
Suurendame otsemaksete riiklikku kaasrahastamist. Rakendame ÜPP otsetoetustele ühtset 150 000 eurost maksimaalses suuruses toetuslimiiti ühe tootja kohta ilma ühegi erandita. Suurendame tootiskohustusega seotud ja ümberjagatavaid toetusi eelarve ümberjagamise suurusjärgus 100 mln eurot, et toetada raskustes sektoreid ja väiketootjaid.	Maaelu programm 2015	K	EL määrus 1307/2013			-21,50	-19,90	-18,40	-16,90	
Suurendame maaelu arengukava (MAK) riigipoolset kaasrahastamist. Rakendame kõikidele investeeringumeetmetele ühte meetmeteülest maksimaalse toetuse piirmäära 300 000 eurot kogu finantsperioodi jooksul. Seadustame toetusregistri uued reeglid, mis välistavad mitmekordse toetuse väljamaksmise iga tootja kohta. Kavatsime rakendada kõiki MAK-i meetmeid üksnes väike- ja keskmise suurusega ettevõtetele.	Maaelu programm 2015	K	Riigipoolne kaasrahastamise määr on fikseeritud MAK rakenduskavas, mis EK-i poolt on kinnitatud (13.02.15). RM toetab minimaalset EL määrustega nõutavat riigipoolset kaasrahastamismäära kasutamist, ehk võrdsetel alustel. Nt PÕMi MAK kaasfini esialgne taotlus 25% vahe on 73 mln eurot, ehk ca 8 mln euro aastas.	MAK 2014-2020 meetmed. Toetuse registri põhimäärus.		-8,00	-8,00	-8,00	-8,00	
Toetame investeeringutoetuste ja finantskorraldusmeetmetega tehnoloogia moderniseerimist Eesti vesiviljeluses, kalalaevastikus ja kalatööstuses. Tagame rannakalanduses ja siseveekogude kalanduses püügiõigused kohalikele väikekaluritele. Jätkame kalanduspiirkondade ja kalandusalase ühistegevuse toetamist Euroopa Kalandusfondist, volitades piirkondi ise seadma endile toetuste eesmäärke.	Maaelu programm 2015	K		EMKF 2014-2020 rakenduskava meetmed		0,00	0,00	0,00	0,00	

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
Tagame kiire valguskaablitel põhineva lairiba internetiühenduse hiljemalt aastaks 2018 mõistlike liitumiskuludega iga maamajapidamiseni.	Maaelu programm 2015	K	Viiakse osaliselt ellu struktuurivahenditega (lairiba baasvõrgu ehitamine). Valguskaablil põhinevat juurdepääsuvõrku iga maamajapidamiseni viimiseks tuleks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi hinnangul ehitada ca 10 000 km ning ühe km ehitusmaksumus on ca 10 000 eurot. Kulu jagatud võrdselt neljale aastale.	Kiiret lairiba baasvõrku ehitatakse struktuurivahenditest ja koostöös ettevõtjatega on eesmärk tagada juurdepääs kiirele internetile (vähemalt 100 Mbit/s) igapähele kogu Eestis aastaks 2020. Elluviidav meede aga ei sisalda valguskaabli viimist iga maamajapidamiseni, mis on täiendav kulu. Valguskaablitega rajatakse baasvõrk ning ühenduse "viimane miil" majapidamiseni võib olla teise tehnoloogiaga (nt 4G või tulevikus 5G).	Teostatav.	-25,00	-25,00	-25,00	-25,00	
Toetame maaelu mitmekesistamise meetme ja LEADER programmi jätkamist.	Maaelu programm 2015	K		MAK 2014-2020 meetmed (maaelu mitmekesistamise meede - perioodi maht 57 mln eurot, LEADER meede -90 mln eurot)		0,00	0,00	0,00	0,00	
Oleme valmis välja töötama ettevõtete toetamiseks riigigarantiide süsteemi, mis on suunatud vajalike investeeringute tegemisele, et liikuda uutele turgudele.	Majandus	K2		Toetatakse EL 2014+ vahenditest "Laenude, tagatiste ja eksporditehingute kindlustuse väljastamine", eelarve 95 mln EUR						
Eesti on mereriik. Riigi abiga arendatakse väikesadamate võrgustikku, kuid puuduvad meetmed, mis tooksid meie laevad Eesti lipu alla. Toetama merendusega seotud ettevõtluse arengut, loome maksupoliitika, mille eesmärk on kalurite ja meremeeste traditsioonide säilimine, sest see on osa meie rahva kultuuripärandist ja identiteedist.	Majandus	K2		Väikesadamate võrgustikku juba arendatakse. EMKF 2014-2020 rakenduskaava meetmed.	Eeldab seaduste muutmist, teadmata maksumuse ja tueluslikkusega meetmeid.	0,00	0,00	0,00	0,00	
2. Anname põhikoolis kõigile õppijatele tasuta vähemalt ühe huvialaga tegelemise võimaluse (selle all mõistame ka üldhariduse ainete süvaõpet). Huviharidus varases eas aitab lastel leida oma tugevad küljed ja arendada neid.	Haridus, teadus ja kultuur	K	Põhikooli õpilaste arv ca 113 000. Arvestatud kulu 10 eur toetuse kohta 9 kuu jooksul.			-10,20	-10,20	-10,20	-10,20	

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
4. Riik kulutab päris palju vahendeid ettevõtlusõppele ja praktikale, et anda noortele juba varakult sellekohased üldteadmised. Jätkame seda tegevust, edendades ettevõtluse positiivset kuvandit nii koolides kui ühiskonnas tervikuna.	Haridus, teadus ja kultuur	K	lisakulusid ei kaasne, olemasolevate tegevuste jätkamine	Lisaks teotatakse EL 2014+ meede "Õppe seostamine tööturu vajadustega" tegevust "Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel". Tegevuse eelarve 8,37 mln.		0,00	0,00	0,00	0,00	
5. Digipöörde süsteemne rakendamine aitab suurendada õpihuvi, õppida paindlikumalt ning läheneda igale õppijale individuaalselt. Nii kaasame paremini ka lapsevanemaid ja ettevõtteid.	Haridus, teadus ja kultuur	K		EL 2014+ "Digitaalse kirjaoskuse suurendamine" (8,5 mln),		0,00	0,00	0,00	0,00	
6. Peame oluliseks haridusasutuste juhtimise taset ja juhtide strateegilisi oskusi. Pooldame juba loodud võimalust koolijuhtide horisontaalseks rotatsiooniks.	Haridus, teadus ja kultuur	K	lisakulusid ei kaasne	EL 2014+ meede "Õpetajate, koolijuhtide ja noorsootöötajate professionaalse arengu toetamine", tegevus "Haridusasutuste juhtide koolitus" Tegevuse maksumus 1,85 mln.		0,00	0,00	0,00	0,00	
8. Taastame õpetajale vajaliku riiklikult tagatud tugisüsteemi: lasteaia abipersonal, abiõpetaja, koolipsühholoog, sotsiaaltöötaja, meditsiinilise töötaja, haridustehnoloog.	Haridus, teadus ja kultuur	K	Sotsiaalpedagoogi kulu varasemalt KOV eelarves 3,4 mln eur/a.			-3,40	-3,40	-3,40	-3,40	
1. Suurendame baasfinantseerimist Eesti teaduse rahastamisel. Anname asutustele rohkem materiaalselt iseseisvust teadus- ja vastutusvaldkondade arendamisel.	Haridus, teadus ja kultuur	K	teaduse baasfinantseerimise maht 2015 9,9 mln. 1% kasv ca 100 000 eur			-0,10	-0,10	-0,10	-0,10	
2. Seome tehnoloogia arenduskeskuste (TAK) programmi teaduse tippkeskuste programmiga. Jätkame arenduskeskuste laiendamist.	Haridus, teadus ja kultuur	K1	Mõju eelarvele puudub		Eeldab toetuse andmise tingimuste muutmist.					
3. Loome kahepoolse motivatsioonisüsteemi teaduse ja ettevõtluse koostöök. Arendame välja mõlemale osapoollele kasutatava andmebaasi teaduse võimaluste (laborid, spetsialistid, õppekavad jms) ja ettevõtete vajaduste (praktikakohtade pakkumised, tööjõuvajadused, arengusuunad jms) valdkonnas.	Haridus, teadus ja kultuur	K2		Ettevõtete ja teadusasutuste koostööd toetatakse EL 2014+ vahenditest "Institutsionaalne arendusprogramm TA asutustele ja kõrgkoolidele", eelarve 129 mln EUR		0,00	0,00	0,00	0,00	

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
Toetame kultuuri eksporti ja loomemajandust. Eestluse missiooniks on esindada meie rahva kõrgel järjel kultuuri maailmas.	Haridus, teadus ja kultuur	K2		EL 2017-2014 viiakse analoogset tegevust juba ellu MKMi ja KUMi koostöös, meede "Loomemajanduse arendamine", samuti on Riigi eelarvestrateegia 2015-2018 raames poliitikamuudatus "Loomemajanduse arenguks		0,00	0,00	0,00	0,00	
2. Toetame senisest oluliselt rohkem Eesti kultuuriväärtuste digitaliseerimist ja kogu maailmale tasuta kättesaadavaks tegemist, pidades seda oluliseks meetodiks meie kultuuri säilitamisel, arendamisel ja tutvustamisel maailmale.	Haridus, teadus ja kultuur	K	Olemasoleva poliitika jätkamine.	Riigi eelarvestrateegia 2015-2018 üheks oluliseks poliitikamuudatuseks on kultuuriparandi koordineeritud massdigiteerimine ja digitaalsena kättesaadavaks tegemine.						
Lõimumine peab põhinema huvil, mitte sunnil. Riik tagab piisavad võimalused keeleõppeks. Keeleinspektsiooni põhitähelepanu tuleb suunata metoodilisele ja süsteemsele nõustamisele ning toetamisele.	Haridus, teadus ja kultuur	K		EL 2014+ meetme "Võimaluste loomine Eestis elavate ning ühiskonda vähelõimunud püsielanike aktiivse hõive ja ühiskondliku aktiivsuse suurendamiseks ja uussisserändajate kohanemise ja hilisema lõimumise toetamiseks" raames luuakse eeldused uussisserändajate kohanemiseks Eestis ja pakutakse sh keelekoolitusi. On kujundatud eeldused uussisserändajatel ning vähelõimunud püsielanikel osaleda Eesti ühiskonnas, sh tööhõives, elukestvas õppes, kodanikuühiskonnas (meetme maksumus 10 mln)		0,00	0,00	0,00	0,00	

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
4. Toetame puudega last kasvatavaid perekondi ning väärtustame hooldajate tööd. Selleks vaatame üle teotuste suurused ning töötame välja perekonda parimal moel toetavad teenused.	Inimväärtused	K		Puuetga laste hooldaja toetus, 2015.a eelarve 1998 418 eurot, puuetga laste toetus, 2015.a. eelarve 10 107 400 eurot, puuetga vaneme toetus, 2015. a eelarve 400 400 eurot. EL meetme 2.1 tegevuse 2.1.1. TAT tegevus EL rahad 32 569 592		0,00	0,00	0,00	0,00	
4. Tagame erivajadustega lastele õppimiseks ja arenguks vajalikud tugiteenused ning õppevahendid kõigil haridustasemetel.	Inimväärtused	K		EL 2014+ „Lapsehoiu ja puudega laste hoolekandeteenuste arendamine hoolduskoormuse vähendamiseks“ tegevuse „Hoiuteenuste ning hoius, hariduses ja rehabilitatsioonis osalemist võimaldavate tugiteenuste (tugiisik, transport) arendamine ja pakkumine suure hooldusvajadusega ning raske ja sügava puudega 0-17-aastastele lastele ning tööandjate töö-, pere- ja eraelu ühildamise alase teadlikkuse tõstmine“ raames TAT „Puudega laste hoiu- ja tugiteenuste arendamine hoolduskoormuse vähendamiseks ning töö- ja pereelu ühildamise alase teadlikkuse suurendamine 2014-2020“. EL raha kogu meetmele 32569592, kaasfin 5747576, kokku 38317168						

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
5. Toetame erivajadustega laste huvitegevust läbi pearahasüsteemi muutuste ,loomaks eeldused, et erivajadustega lapsi kaastaks tavarühmadesse, liikudes integratsiooni suunas. Rakendame ellu puudega ja tervisekahjustusega noortele suunatud toetatud tööerakendumise mudeli, vältimaks kooli lõppedes koju jäämist.	Inimväärtused	K		EL 2014+ meede „Lapsehoiu ja puudega laste hoolekandeteenuste arendamine hoolduskoormuse vähendamiseks“ tegevuse 2.1.1 „Hoiuteenuste ning hoius, hariduses ja rehabilitatsioonis osalemist võimaldavate tugiteenuste (tugiisik, transport) arendamine ja pakkumine suure hooldusvajadusega ning raske ja sügava puudega 0-17-aastastele lastele ning tööandjate töö-, pere- ja eraelu ühildamise alase teadlikkuse tõstmine“ Eelarve 38 mln.		0,00	0,00	0,00	0,00	
2. Parandame erivajadustega inimeste ja nende perede olukorda. Lihtsustame puude määramist ja kontrolli. Puudega lapse sünd ei tohi viia perekonda alla vaesuspiiri ja puudega inimese hooldajale peab olema tagatud inimväärne elatustase ka juhul, kui ta ei saa hooldamise kõrvalt elatist teenida.	Inimväärtused	K		Riigieelarves on puuetega inimestega seotud baaseelarve 2015. a 64 978 057 eurot. EL 2014+ meede "aktiivsed tööturumeetmed vähenenud töövõimega inimestele" 142,62 mln eurot. Meede "Lastehoiu ja puudega laste hoolekandeteenuste arendamine hoolduskoormuse vähendamiseks , et hooldajad saaks osaleda tööturul" 45,98 mln eurot.Meede "eakatele, erivajadustega ja toimetulekuraskustega inimestele ning nende pereliikmetele töölesaamist toetavad hoolekandeteenused" 51,81 mln eurot.		0,00	0,00	0,00	0,00	
5. Toetame ettevõtjaid, kes pakuvad tööd puuetega inimestele.	Inimväärtused	K		EL 2014+ tegevus "tööandjaid ja töötajaid toetavad tegevused töötingimuste edendamiseks". Kokku vahendid 7,4 mln.						

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
6. Suurendame riiklike sünnitoetusi ja taastame matusetootused vähekindlustatud ja erivajadustega inimeste peredele.	Inimväärtused	K	Mõju hinnang näitena kui ühekordseid sünnitoetusi suurendada 320 eurolt 400 euroni. Saajate arv 2016.a. 13 679, 2017.a. 13 454, 2018.a. 13 189, 2019.a. 12 896 isikut.	Alates 01.jaanuarist 2015. aastal hakati matusetootust maksma ka vähekindlustatud peredele, kes viimase 12 kuu jooksul on saanud toimetulekutoetust. Kohalikele omavalitsustele jätkatakse toetuse maksmist tundmatu või omasteta surnu matmisega seotud kulude kompenseerimiseks. Enne 1. juulil 2009. kehtinud universaalset matusetootust said taotleada kõik soovijad kuludokumentide alusel..		-1,09	-1,08	-1,05	-1,03	
2. Muudame haiguspäevade hüvitamise korda ning viime selle Haigekassa alt Töötukassa alla. Taastame hüvitise esimesest haiguspäevast alates.	Inimväärtused	K	Haigushüvitiste taastamine alates esimesest päevast - kulu 26,9 mln eurot aastas. 2014.a. andmete põhjal päeva keskmine haigushüvitis 15,5 eurot, keskmine haiguslehtede arv 217 000.			-26,90	-26,90	-26,90	-26,90	
Taastame kohustusliku töötervishoiusüsteemi või vähemalt seome kindlustatuse otseselt inimeste tervise regulaarse ennetava kontrolliga.	Inimväärtused	K		Rahvastiku tervise arengukava III valdkonna meede "Tervist toetava töökeskkonna arendamine ja töökeskkonnast tulenevate terviseriskide vähendamine" alt. Eelarve 2015 ja 2016 aastal 580 000 eur.		0,00	0,00	0,00	0,00	
9. Ravikindlustus peab tagama ka kindlustatute nii vaimsele kui füüsilisele tervisele tehtud kulutused, sh hambaravikulud (terved hambad on kogu tervise alus). Selle muudatuse täielikuks läbiviimiseks tuleb kõigepealt muuta haigekassa tööpõhimõtteid.	Inimväärtused	K	Hambaravi tasuta tervishoiuteenuseks muutmine. Praxise analüüs (Valimised 2015 Teemapaber tervishoiust)			-60,00	-60,00	-60,00	-60,00	

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
10. Psüühilise erivajadusega sügava puudega inimestele tagame tasuta hambaravi.	Inimväärtused	K	Sügava vaimu- ja liitpuudega isikuid, kes vajaksid hambaravi koos narkoosi teenusega, on Puuetega Inimeste Koja hinnangul ligikaudu 500. Mõju hinnatud eeldusel, et hambaravihüvitis ühele isikule on 100 eurot aastas.			-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	
13. Tuleb sisse viia spetsiaalne õppelaenude süsteem meditsiiniüliõpilastele, mille puhul laenu on oluliselt suuremad ja kustutatakse riigi poolt, kui inimene töötab peale õpingute lõpetamist teatud arvu aastaid Eestis oma eriala	Inimväärtused	K	Arvestatud on ca 830 meditsiiniüliõpilase õppelaenu kustutamise riigi poolt aastas. Õppelaen 1 920 eurot aastas. Õppeaeg arstidel 6 aastat, hambaarstidel, proviisoritel, füsioterapeutidel, logopeedidel 5 aastat, õdedel ja ämmaemandatel 3,5 aastat.			-6,60	-6,60	-6,60	-6,60	
14. Vabastame puudega lapsed visiiditasu maksmise kohustusest.	Inimväärtused	K	Puudega laste arv 2014.a. andmete põhjal 9853. Eriarsti visiiditasu kompenseerimise kulu 147 tuh eurot eeldusel, et ühel puudega lapsel on kuni 3 eriarsti külastust aastas. Eriarsti visiiditasu on 5 eurot.			-0,14	-0,14	-0,14	-0,14	

Valmislubaduse täpne sõnastus	Erakonnapoolne lubaduse liigitus	Lubaduse iseloom (K - konkreetne tegevus; K1 - kulu ei kaasne; K2 - juba rahastatud või töösolev, D - dubleeriv, Ü - üldine)	Analüüsi alused, mille alusel on hinnatud mõju	Kas analoogset asja juba viiakse ellu ja ettepanek sisuliselt dubleerib seda (kui jah, siis mida)	Lubaduse teostatavus (kas on kooskõlas kehtiva seadusandlusega)	Mõju VS eelarvepositsioonile 2016	Mõju VS eelarvepositsioonile 2017	Mõju VS eelarvepositsioonile 2018	Mõju VS eelarvepositsioonile 2019	Laiem majanduslik mõju (hindadele, tööhõivele)
Palgavaesuse vähendamiseks tõstame tulumaksuvaba miinimumi kahekordseks.		K	RM prognoos suvi14. Maksuvaba tulu alates 2016 308€ kuus			-225,00	-287,00	-298,00	-309,00	Inflatsiooniline mõju. Madalalpalgaliste maksukoormuse märgatav vähendamine ilmselt aitab oluliselt luua uusi töökohti ka madala lisandväärtusega valdkondades. Positiivne mõju madalalpalgaliste toimetulekule ning tulujaotuse paranemisele.
Kompenseerime selle üksikisiku tulumaksumäära tõstmisega, kuid maksukoormus tervikuna ei tõuse.		K	Füüsilise isiku tulumaksumäära tuleks sel juhul tõsta alates 2016 ca 24%le kuus			256,00	272,00	297,00	323,00	